

Saarde Sõnumid

Nr.6 (66) Neljapäev, 31. august 2006

Hind 5 kr.

Valla ja linna kommunaalteenused ühinenud

Üks protsess, mis Saarde valla tasandil käesoleva aasta alguses käima läikati, tänase valla territooriumile jäänud kahe kommunaalteenuse ühendamine, on seisuga 2. august 2006 saanud ametliku kinnituse Äriregistris.

Alates nimetatud kuupäevast on Saarde valla territooriumil vee- ja kanalisatsiooni- teenuste eest hoolt kandmas Saarde Kommunaal OÜ ning ametlikult on ametis ka uus juhataja Raoul Laidoner.

Kuna kahe kommunaalteenuse ühinemine langes aega, kus on toimumas suured muudatused seadusandluse poolt etteantud tingimuste rakenduse osas lepingutele ning see nõuab ka uute lepingute vormistamist, siis oleme ajagraafikust natuke maha jäänud, kuid see ei tähenda, et meie valla ja Teie igapäevane elu seisma jääks. Maksimised ja arvestused tarbitud teenuste eest käivad igakuiselt edasi ning lähtume Saarde Vallavalitsuse 27. märtsi 2006. aasta otsusest nr 3 „Vee ja heitvee ärajuhtimise teenuse hinna muutmine“. Kõik uue lepinguga seotu valmistame oma tööka kollektiiviga ette ja anname Teile teada, kuidas me korraldame uue lepingu allkirjastamise.

Samas käib igapäevane töö ning meil oleks hea meel, kui Te oma muredega julgelt meie juurde tulete aadressil Nõmme tn 22 Kilingi-Nõmme, et saaksime võimaluse korral Teile murede lahendamisel abiks olla. Meie kontor on avatud 8.00-16.30.

Saarde Kommunaal OÜ kontaktandmed:

Nõmme tn 22
Kilingi-Nõmme
Saarde vald
Telefon 449 0165
e-post kommunaal@kilingi.ee

Kõigi Saarde valla elanikega meeldivale koostööle lootes

Raoul LAIDONER
Saarde Kommunaal OÜ juhataja

Eesti Posti uus e-keskkond hõlbustab perioodika tellimist

24. augustil avas Eesti Post oma kodulehel www.post.ee enamikke perioodikaväljaandeid hõlmava tellimiskeskonna.

„Ajalehtede ja ajakirjade tellimuste esitamiseks ja ümbersuunamiseks on praegu mitmeid erinevaid võimalusi,“ ütles Eesti Posti juhatuse liige Kalle Tarien. „Seni tuli Eesti Posti kaudu tellimust esitada minna postkontorisse, uus keskkond aga võimaldab tellimused edastada igal hetkel ja arvuti tagant lahkumata, nii nagu inimesed on juba paljudes valdkondades harjunud. See teeb tellimise lihtsamaks ning perioodika kättesaadavamaks.“

Selline tellija, kirjastuse ja postiettevõtte koostöö on mugavam kõigile – kliendid valivad e-keskkonnast soovitava väljaande, tasuvad internetipangas ning tellimus jõuab otse Eesti Posti kesksesse tellimuste andmebaasi.

Eesti Posti perioodika tellimiskeskond koondab üle 200 erineva Eesti väljaande, sh enamiku maakondlikest väljaannetest.

Järgmise sammuna lisandub filateeliatoodete tellimise võimalus. Klient saab nõnda hea ülevaate kõigist Eestis välja antud postmarkidest ning interneti vahendusel endale meelepärase margi kiirelt ja hõlpsalt osta ning soovi korral ka koju või kontorisse kohale tellida. Minimaalset kogust ühe seeria või tellimuse kohta määratud ei ole, seega võib tellida ka üksikuid marke.

E-keskkonda lisandub edasipidi veelgi võimalusi tellida enamikke Eesti Posti poolt pakutavaid teenuseid interneti teel, millest jooksvalt ka kliente teavitatakse.

Inge RUMESSEN

AS Eesti Post, kommunikatsioonijuht

Saarde vald sai uue lipu ja vapi

Viimasel, 02. augusti volikogu istungil võeti muu hulgas vastu otsused, millega kehtestati Saarde vallale uus lipp ja vapp ning nende kasutamise kord.

Saarde valla lipp

Saarde valla lipp on riskülikukujuline. Lipu külgede suhe on 7:11. Lipukangas on jagatud kuueks horisontaallaiuks, milles vahelduvad sinine ja kollane värv. Lipu ülemine laid on sinine.

Sinine värv valla lipul sümboliseerib pilvitut taevast, tõe ja lootust. Kollane värv tähistab väärikust, õnne ja heaolu.

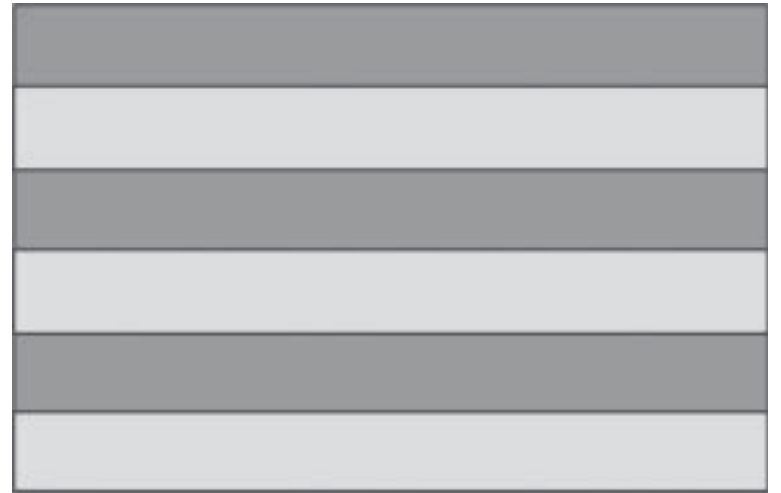
Saarde valla vapp

Saarde valla vapikilbi rohelisel taustal on kuldne ilvesefiguur. Ilvese kolm küünistega jalga toetuvad tugevasti maha, olles samas liikumist väljendavas poosis, sümboliseerides kolme ühinenud omavalitsuse: Saarde, Tali ja Kilingi-Nõmme soovi koos edasi minna. Neljas käpp - esikäpp - on ülal tõstetud, rõhutades dünaamilisust ning valmisolekut uuendusteks.

Roheline vapikilbi taustvärv sümboliseerib Saarde valla metsaderrikkust. Kuldne värv on Pärnumaa vapivärv, tähistades väärikust, õnne ja heaolu.

Vapil või vimplitel võib kulla asendusvärvusena kasutada kollast.

Saarde valla lipu ja vapi kasutamise korruga saab tutvuda valla kodulehel ja vallavalitsuses.

Alustab tööd regionaalne naisettevõtluse teabekeskus

Teabekeskus – mis see on?

Teabekeskus on kohtumiskoht, idee- ja informatsiooni keskus naistele, kus võib saada nõu ja konsultatsiooni järgmistes valdkondades:

- töö ja tugi
- uue ettevõtte alustamine
- koostöövõrgustike käivitamine ja arendamine
- rahvusvaheliste kontaktide ja uute turgude leidmine naisettevõtjatele
- juhtimisoskuste arendamine
- pädevuse täiustamine IT, turismi, disaini, tervise, heaolu ja sotsiaalse planeerimise jms.lähtudes naiste perspektiivist
- kohalike arendusprojektide algatamine, uuenduslik mõtlemine ja rahvusvaheline koostöö, kasutades selleks efektiivseid meetodeid.

Teabekeskus töötab selle nimel, et motiveerida naisi võtma enda kanda ettevõtlusrisiki ning aktiveerida neid osalema kohalikus ja regionaalses arengus.

Milleks keskusi vajatakse?

Naiste äritegevuse ja toimetuleku parandamiseks ning isikliku kompetentsi tõstmiseks.

FEM-projekti tulemusena on Eestis loodud teabekeskused, mis on jätkusuutlikud väheulatuslikud info-keskused, kus pakutakse spetsiaalselt

naistele tasuta ja tasulist ekspertteenust osalemiseks ettevõtluses ja kohalikus ning regionaalses arengus.

Meie teabekeskused naistele ei konkureeri teiste ettevõtlusorganisatsioonidega, pigem täiendavad nende pakutavaid teenuseid.

Teabekeskus on konsultatsiooni ja aktiveerimise tugistruktuur müüginõustamiseks, mentorlus teenuste osutamiseks, töövahendite loomisega teadmiste kasvuks, kutseoskuste kujundamiseks ja võrdsete võimaluste edendamiseks.

Teabekeskused koostatakse koostöövõrgustikku, kuna sel moel saab suurendada nende organisatsioonide kasutegurit.

Regionaalses teabekeskuses on:

- kohtumiskoht koos telefoni, arvuti ja IT- le juurdepääsuga
- kontaktisik- koordinaator
- juurdepääs ettevõtlus, tööjõuturu ja sugude võrdsuse ekspertidele
- heakskiit kohalikel ja regionaaltelt ametivõimudelt
- liikmeteks naised, iseseisvad organisatsioonid kohalikul ja regionaalsel tasandil, kes tegelevad tööturu, ettevõtluse, pankadega jne.

Inge LEPP

I TP juht

Vabandus

Eelmises Saarde Sõnumites on majanduslike huvide deklaratsioonide avalikustamisel ekslikult avaldatud andmeid, mis ei kuulu avaldamisele, lähtudes „Korruptsioonivastastest seadusest“.

Vabandan asjaosaliste ees.

Vastavalt „Korruptsioonivastasele seadusele“ peavad majanduslike huvide deklaratsiooni esitama ka need volikogu ja valitsuse liikmed, kelle volituste aeg on lõppenud, ja see kohustus kehtib kahel järgneval aastal.

Kuna avaldatud majanduslike huvide deklaratsioon ei olnud kooskõlas seadusega ja avaldatud volikogu ja valitsuse liikmete nimekirja ei olnud täielik, siis järgmises Saarde Sõnumites avaldame majanduslike huvide deklaratsioonid uuesti.

Lea ILUS
vallasekretär

Saarde vald Internetis:
www.saarde.ee

Tihemetsa
Internetis:
www.tihemetsa.ee

Vallavolikogu istungil

02. augusti volikogu istungist võttis osa 14 volikogu liiget. Istungil osalesid ka vallavanem Kalle Song, vallasekretär Lea Ilus, peamaakorraldaja Tiiu Karu, SW Energia esindaja Tarmo Saarts.

Päevakorrapunkt nr 1. **Saarde valla haldusterritooriumil Tihemetsa kaugküttevõrgus soojusenergia piirhinna kehtestamine.**

Ettekanded SW Energia esindajalt Tarmo Saartsilt, volikogu esimehelt Väino Lillelt ja vallavanem Kalle Songalt. 9 poolt, 2 erapooletu, 1 vastu häälega (1 ei osalenud hääletuse ajal istungil) võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 49 „Saarde valla haldusterritooriumil Tihemetsa kaugküttevõrgus soojusenergia piirhinna kehtestamine”. Võttes aluseks „Kaugkütteseaduse” ja SW Energia OÜ taotluse, otsustas vallavolikogu:

1. Kehtestada Saarde valla haldusterritooriumil Tihemetsa kaugküttevõrgus soojusenergia piirhinnaks 2006/2007 aasta kütteperioodil 815 EEK/MWh, millele lisandub seaduses ettenähtud käibemaks.

2. Otsus jõustub 02. novembril 2006. a.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada Saarde Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 2. **Saarde valla lipu ja vapi kehtestamine.**

Ettekanne sümboolikakomisjoni esimehelt Aita Matsonilt. 14 poolt häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 50 „Saarde valla lipu ja vapi kehtestamine”.

Päevakorrapunkt nr 3. **Saarde valla lipu ja vapi kasutamise korra kehtestamine.**

Ettekanne sümboolikakomisjoni esimehelt Aita Matsonilt. 14 poolt häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 27 „Saarde valla lipu ja vapi kasutamise korra kehtestamine”.

Päevakorrapunkt nr 4. **Saarde valla majanduslike huvide deklaratsioonihoidja määramine.**

Ettekande pidas vallavolikogu esimees Väino Lill. 12 poolt ja 2 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 51 „Saarde valla majanduslike huvide deklaratsioonihoidja määramine”. Vallavolikogu otsustas:

1. Määrata Saarde valla majanduslike huvide deklaratsioonihoidjaks vallasekretär.

2. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada Saarde Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse

teadasaamise päevast või esitada kaebuse Pärnu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 5. **Maimoja kinnistu jagamine.**

Kuulati ettekannet peamaakorraldaja Tiiu Karult. 10 poolt, 3 erapooletu häälega (1 ei viibinud hääletuse ajal istungil) võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 52 „Maimoja kinnistu jagamine”. Vallavolikogu otsustas:

1. Anda nõusolek Saarde vallas Kanaküla külas Maimoja kinnistu (3207306) jagamiseks kaheks eraldi katastriüksuseks järgnevalt:

- Maimoja katastriüksus, maa sihtotstarve on maatulundusmaa 100%;

- Maimetsa katastriüksus, maa sihtotstarve on maatulundusmaa 100%.

2. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada Saarde Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 6. **Telliste kinnistu jagamine.**

Ettekande pidas peamaakorraldaja Tiiu Karu. 11 poolt, 2 erapooletu häälega (1 ei viibinud hääletuse ajal istungil) võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 53 „Telliste kinnistu jagamine”. Vallavolikogu otsustas:

1. Anda nõusolek Saarde vallas Veelikse külas Telliste kinnistu jagamiseks kaheks eraldi katastriüksuseks järgnevalt:

- Telliste katastriüksus (78201:005:0005), maa sihtotstarve on maatulundusmaa 100%;

- Telliste 1 katastriüksus (78201:005:0006), maa sihtotstarve on maatulundusmaa 100%.

2. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada Saarde Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 7. **Kilingi-Nõmme linnas Järve tn 12 detailplaneeringu kehtestamine.**

Ettekanne peamaakorraldaja Tiiu Karult. 14 poolt häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 54 „Kilingi-Nõmme linnas Järve tn 12 detailplaneeringu kehtestamine”. Valla-volikogu otsustas:

1. Kehtestada Pärnu maakonnas Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuva Järve tn

12 krundile lihtsustatud korras koostatud detailplaneering.

2. Kinnitada krundi jagamise tulemusel tekkiva Järve tn 12a krundi sihtotstarbeks vastavalt detailplaneeringule väikeelamumaa ja anda tekkivale uuele krundile ehitusõigus.

3. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

4. Käesoleva otsuse peale võib esitada Saarde Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teadasaamise päevast või esitada kaebuse Pärnu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 8. **Kilingi-Nõmme linnas Pärnu tn 4 detailplaneeringu kehtestamine.**

Ettekanne peamaakorraldaja Tiiu Karult. 13 poolt häälega ja 1 ei viibinud hääletuse ajal istungil võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 55 „Kilingi-Nõmme linnas Pärnu tn 4 detailplaneeringu kehtestamine”. Vallavolikogu otsustas:

1. Kehtestada Pärnu maakonnas Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuva Pärnu tn 4 krundile lihtsustatud korras koostatud detailplaneering.

2. Kinnitada krundi jagamise tulemusel tekkiva Pärnu tn 4a krundi sihtotstarbeks vastavalt detailplaneeringule väikeelamumaa ja anda tekkivale uuele krundile ehitusõigus.

3. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

4. Käesoleva otsuse peale võib esitada Saarde Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teadasaamise päevast või esitada kaebuse Pärnu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 9. **Informatsioon ja küsimustele vastamine.**

Informatsiooni andis vallavanem Kalle Song.

AS Riigikinnisvaraga on allkirjastatud leping Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi spordihoone ehitamiseks.

Paigaldatud on Interneti vahemastid Lodja külas ja Sigaste külas. Paigaldamata on Interneti vahemast Kärsu külas, kuna ootame paigaldamisluba Haridus- ja Teadusministeeriumilt.

Surnuaia kõnnitee ehitus käib ja eeldatavalt valmib kõnnitee 2006. aastal.

2006/2007 õppeaastal makstakse valla eelarvest kinni kõigi Saarde vallavalitsuse hallatavates koolides 1.-4. klassis käivate õpilaste töövihikud.

Jätkame linna sauna remonti.

Otsime lahendust Kilingi-Nõmme suveaia WC-de kordategemiseks.

Ranitsatoetus esimesse klassi astujatele

Seda õppeaastat alustavad meie valla koolid – Kilingi-Nõmme Gümnaasium, Tali ja Tihemetsa põhikoolid - veidi teistmoodi. Eelmistel aastatel kuulusid need õppeasutused kolmele erinevale omavalitsusele, sellel õppeaastal on nad, nagu meie kõik, ühe suure pere liikmed. Õpilastele see suuri muutusi ei too, kui, siis ainult paremuse poole.

Näiteks annab vald sellel aastal igale meie koolide esimesse klassi astujale 500 krooni ranitsatoetust. Nagu kõik toetused, on ka see toetus ette nähtud ainult meie valla registris olevatele koolijätsidele. Lastele makstavate toetuste puhul oleks omavalitsusel rõõm seda suurem, mida suurem oleks saajate arv. Kahjuks on sellel aastal esimesse klassi astujaid vähevõitu - oma esimest kooliteed hakkavad tallama Tihemetsa koolis viis, Talil kuus ja Kilingi-Nõmme üheksateist pisipoiissi-tüdrukut. Märksa

suuremat arvu peresid peaks sellel sügisel rõõmutama valla volikogu otsus anda põhikooli astmes esimesest kuni neljanda klassi õpilastele (190 õpilast = 70 000 krooni) töövihikud tasuta.

Endiselt saavad põhikooli astmes olevad õpilased koolilõuna tasuta, lõviosa rahast tuleb küll riigilt, puudujääva summa tasub vald. Gümnaasiumiklasside õppurite koolilõunast kompenseerib vald neli krooni.

Loodan, et eelpoolöeldu lubab nii mõnelgi perel veidi kergemalt hingata, sest kooliskäimine on tänapäeval üsna kulukas. Ja küllap kulub mõnel õppuril toetus ära ka kooliaasta keskel, kui põhjus asine ning abi vajalik, eks vald püüab ka siis aidata.

Saarde vallavalitsuse suu-

rim soov on, et seitsme aasta pärast oleks ranitsatoetuse saajate arv vähemalt viiskümmend tänavuse kolmekümne asemel!

Täna aga soovime valla poolt toredat õppeaasta algust ning visadust ja tahet teadmiste omandamiseks kõigile valla õpilastele, vastupidavust ning kannatlikkust ka õpetajatele ning laste kodudele!

Mae ANNAST

Saarde Vallavalitsuse sotsiaalametnik

Keskkonnaminister kehtestas uued jahipidamisajad

Keskkonnaminister Viljo Reiljan kinnitas jahieeskirja muudatused, mis muudavad mõningaid küttimis- aegu, laiendavad jahipidamisviiside ja -vahendite loetelu ning täpsustavad jahihoiduse nõudeid.

Parte, kajakalisi, lauku, tikutajat ning laanepüüd lubatakse küttida 20. augustist 31. oktoobrini. Merel, Narva veehoidlal, Võrtsjärvel, Peipsi ja Pihkva järvel lubatakse parte, kajakalisi, lauku ja tikutajat küttida 20. augustist kuni 30. novembrini.

Hallhane, rabahane, suur-laukhane, kanada-lagle ja valgepõsk-lagle küttimiseks kehtestatakse uus jahiaeg 10. septembrist 30. novembrini.

Uus aeg on senisest lühem, sest seireandmetel on nii kohalike kui ka sügisrän-

del siin peatuvate hallhanede arvukus aasta-aastalt vähenenud. Hanede ja laglede küttimisega on ühtlustatud, sest põhja pool pesitsevad haned ning lagled jõuavad septembri esimesel dekaadil korraga Eestisse. (Valgepõsk-laglet lubatakse küttida vaid põllukahjustuste asukohas Lääne-, Saare-, Hiiumaa ja Pärnumaal.)

Seoses märga arvukuse suurenemisega on tema küttimiseks lubatud jahiaeg kuu võrra pikem - 1. septembrist 28. veebruarini.

Punahirve vasikate küttimiseks lubatud jahiaega lühendatakse kahe kuu võrra, sest asjatundjate arvates on otstarbekas vasikate ja lehma küttimisega ühtlustada. Punahirve vasikaid lubatakse küttida 1. septembrist 30. novembrini.

Soodsad talveolud on soosinud metssigade arvukuse

suurenemist. Kuna nende arvukust piirab kõige tõhusamalt emiste küttimine, on kuu võrra pikendatud põrsastega emiste küttimisega. Neid võib küttida 1. oktoobrist 28. veebruarini.

Arvestades metskitsede suurt arvukust ning sellest tingitud ohtusid metsakivatuks, võib 1. oktoobrist 30. novembrini kitsedele ja talledele lisaks seni lubatud jahipidamisviisidele pidada jahti ka taksi või terjeriga.

Jahipidamisel suurulukile on täismantelkuuli kasutamine keelatud.

Jahieeskirjas asendatakse termin „laika” terminiga „jahikoer”. See võimaldab koprajahil (ajavahemikul 1. oktoobrist kuni 28. veebruarini) kasutada kõiki jahikoeratõugusid.

Küttiliiniks on keelatud määrata intensiivselt kasutatavaid riigimaanteid, kus ei ole võimalik ohutult jahiti pidada.

Viimasel jahiaastal on jahirelvadega toimunud mitu rasket õnnetust. Et ära hoida relva transportimisel tekkivaid õnnetusi, on lubatud vaid ühisjahil laskekohti vahetades hoida transpordivahendis laadimata jahirelva kotist väljas.

Määrus jõustus 11. augustil.

Agnes JÜRGENS

Keskkonnaministeeriumi pressiesindaja

Päästeteenistuse uudised

15. juulil põles Tõitojal saun, põhjuseks elektriseadmete rike.

17. juulil põles Kamalis kulu.

18. juulil oli kulupõleng Tõitojal.

20. juulil põles Leipste külas Kasu talu, põhjuseks elektriseadme rike.

23. juulil oli Lodjas auto kraavis.

28. juulil toimus Kilingi-Nõmme suveaias kohaliku tuletõrje 112. aastapäeva pidu, mida aitas läbi viia kohalik politsei. Külalisi oli Lääne-

Eesti Päästkeskusest, päästetöe peadirektor Mati Raidmaa, Soomest Kirkkonummi valla päästeteenistusest ja Viljandimaalt. Eriti tahaks tänada sponsoreid ja kõiki abilisi, kes oma õla alla panid, et üritus korda läheks. Need olid Saarde Vallavalitsus, Pärnu Õlletehas, Saarde Majanduse Ühisus, Lukoil, Lääne-Eesti Päästkeskus, OÜ Hostens, OÜ Urmen, OÜ Mets ja Põld, OÜ Vanaturu, OÜ Target Auto, AS Eesti Metsataim, Taritvo, Lodja metskond, Tihemetsa metskond, Jäärja

metskond, RMK Kilingi-Nõmme Jahimajand, Toomas Aab, Raivo Simson, Kalle Koop, Lehte Sepp, Andrus Noorhane, Sulev Kikas, Heiti Kuhi ja Taavi Karotamm.

Peo ajaks jõudsid Jaak Ilves ja Raivo Märton valmis ka tuletõrjeautosse "Fargo" sauna ehitusega ja nii leidis ka saun elavat kasutamist. Politsei poolt ülesseatud laskerajal proovisid kätt nii suured kui väikesed. Laste joonistusvõistlusel valis žürii välja kolm joonistust – 5-aastase Helerini, 12-aastase Kerli

Kore ja 9-aastase Anna-Liisa Antso tööd. Anna-Liisa Antso auhind ootab teda päästeteenistuses, nii et palun järele tulla! Saapaviske võitis naistest Ulva Tallo ja meestest Priit Laos Lääne-Eesti Päästkeskusest 29 meetriga. Perekondliku teatevõistluse võitis võistkond "Veteran". Muna kaugusviskamise käest kätte võitsid Ariko Kielas ja Madis Aal. Noortele läks hästi peale kotijooksu võistlus ja püstolist laskmine.

29. juulil toimusid Rakveres vabariiklikud tuletõrjespordi võistlused **auto p m b a g a**. Seitsme võistkonna hulgas jäi Kilingi-Nõmme võistkond neljandaks.

4.-6. augustini toimusid Valgemaal Madsa puhkekülas päästeteenistuse suvepäevad, millest meie komando pered ka osa võtsid.

Ja lõpuks viimasest suuremast tulekahjust Kilingi-Nõmme. Villa tänaval põles ligi 30

meetri pikkune kõrvalhoone, mille moodustasid saun, aidad ja puukuurid. Tulekahju suhtes on algatatud kriminaalasi. Täna tahaks OÜ Saarde Kommunaali, kes organiseeris lisaks päästeteenistuse kolmele autole veeveoks lisaks ka oma paakauto.

Olev PAUKSON

Kilingi-Nõmme tugikomando pealik

Päästemaeti peadirektor Mati Raidmaa ja Soome pritsimees Karli Sälsten kogemusi vahetamas.

Neid võistluses.

Politsei tuletab meelde

Enne metsa minekut soovitame

Soetada võimaluse korral kaart ja tutvuda ümbruskonnaga. Seda ka suhteliselt tuttavasse metsa minnes, sest kaart aitab ümbruskonnas üldiselt orienteeruda, juhatab kätte mõne metsatee või -sihi, millest endal aimugi ei olnud. Tuleks öelda kodustele või naabritele, kuhu minnakse ja millal orienteeruvalt kavatsetakse koju tagasi jõuda.

Mida retkele kaasa võtta

Esmaabivahendid - plaastrid, valuvaigisti, haava puhastamise niisked tampoonid (apteegeist) või pudelike vastava puhastusvedelikuga. Ravimid, kui on kimbutamas krooniline terviserike (haige süda, vere- rõhu-probleemid, haavandid jms). Jooki. Sooja ilmaga külma, aga vastu õhtut minnes sooja jooki, sest see kulub külmetades ära.

Söögipoolist.

Võimalusel ümbruskonna kaart.

Taskulamp.

Vile endast märku andmiseks, see kostab kaugemal kui hüüded.

Mobiiltelefon. NB! Kontrollida enne, kas aku ikka on laetud.

Naabrite või kodune telefoninumber (uskuge, ka see võib hirmuga ununeda!).

Kuidas riietuda

Jalanõud olgu sobivad ja mugavad, soovitatavalt veekindlad. Jaheda niiske ilmaga jalga soojad sokid. Märjad jalad lõpevad kergemal juhul külmetushaigusega, raskemal alajahtumisega. Soe ja vettpidav riietus, soovitatav silmatorkav, et teid oleks kergem märgata.

Selleks, et mitte eksida

Kontrolli aeg-ajalt, kas oled mobiiltelefoni levipiirkonnas ja missuguse masti piirkonnas.

Ilusa ilmaga saab üldist suunda hoida päikese järgi. (Muidugi tuleb arvestada päikese asukoha ja suuna muutumisega).

Jätta meelde hargnevad metsasihid ja -teed. Seda on soovitatav teha nii-öelda tagasivaates, et jätta meelde just tagasitee.

Jätta meelde mõned orientiirid (suured puud, suured kivid, raiesmikud jms.).

Kui oled eksinud

Helistada kodustele.

Helistada hädaabinumbri 112. Järgida päästekorraldaja korraldusi. Mitte mingil juhul omal algatusel katkestada kõnet.

Teid võidakse otsida nn mobiilotsingu (MPS) teel. Selleks on vaja hoida mobiiltelefon kõnerepiimil. (Selleks ongi vaja täis akut, millest eelnevalt juttu oli).

Teid võidakse otsida nii maad mööda kui õhust. Kui olete padrikus, andke endast märku vilega. Võimalusel minge lageda koha peale, et oleksite nähtav (eelkõige õhust).

Pimedas andke endast märku taskulambiga.

Säilita rahu! Sulle tullakse appi!

Kes aitaks?

on palju aastaid hädas olnud Kantsi 18 majaomaniku koeraga, kes haugub vahet pidamata. Oleme omanikule palju kordi märkusi teinud, kuid tulemusteta. Veel häirib meid Aia ja Kantsi tänava ristil klähviv väike koer. Peale selle on vastasmaja rõdule tekkinud koer, kes haugub eriti õhtuti ja see kostab täpselt meie akendest sisse. Sellised loomaomanikud ei ole küll loomapidamiseskirjadest midagi kuulnudki ega vist tahagi kuulda.

Meie maja probleem on veel ümber maja rallivad ja kisavad võõrad kasvatamatud lapsed. Pidevalt lõhutakse kive ja kaigastega meie garaapiuksi, pesunööri kuivav pesu määratakse palliga mustaks, tekikottidesse topitakse igasugust sodi. Pesunöörade vahel ei ole küll koht, kus lapsed

mängima peaks. Ja see hirmus kisa ja ropendamine, mis pallimänguga kaasas käib, häirib meid väga. Teisel pool Aia tänavat (kus maja lammutati) on suur maa-ala, mida lapsed võiksid kasutada mängimiseks.

Meie maja ümber on mõni vanainimese suure vaevaga kasvatatud õunapuud ja marjapõõsas, mis laste poolt tühjaks tehakse ja laastatakse nii, et omanikule jääb ainult hooldamise rõõm. Kas see on maast madalast varaste koolitamine? Ma usun, et iga lapsevanem leiaks Nõmme väike maalapi, kuhu oma lapsele puu või põõsas istutada, et lastel poleks vaja võõrast vara puutuda. Huvitav on seegi, et ei ole nähtud ühtki lapsevanemat huvi tundmas oma võsukeste tegevuse vastu.

Tahame loota, et meie linnas toimiks mingi loomapidamiseseadus ja lapsed jätkaksid võõra maja ümbruse rahule ning leiaks endale muud tegevust. Loodame, et kaob kultuuritus ja jõuame ka euroriikide tasemele, kus arvestatakse naabritega ja austatakse vanemaid inimesi.

Vanemate korteriomanike nimel

Lehte IIR

Oled hädas? Aitab 112
helista, kui vajad kiirabi või päästeteenistuse abi!

Kütteseadmed vajavad korrastamist!

Ligikaudu 30% eluhoone te tulekahjudest saab alguse puhastamata ja/või rikkis küttekoldest. Enamasti suureneb just sügisel sel põhjusel puhkenud tuleõnnetuste arv. Seetõttu paneb Lääne-Eesti Päästeteeskeskus kõigile südamele, et enne kütteperioodi saabumist tuleb kindlasti üle vaadata küttekollete, korstnate ja lõõride seisukord. Tuletame meelde, et vähemalt kord aastas peab pühkima korstna, soovitatavalt just enne kütteperioodi algust. Lõõridesse ladestuv tahm ja pigi ei vähenda mitte ainult koldes tõmmet ega suurenda küttekulu, vaid on ka üks sagedasi tulekahjude tekkepõhjuseid. Küttesüsteemide hindamiseks soovitage pöörduda Teil just kvalifitseeritud korstnapühkija poole, kuna spetsialistina oskab ta hinnata ka kogu küttesüsteemi korrasolekut ja tuleohutusosalast seisukorda. Avastatud puudused eemaldage kindlasti enne aktiivse kütteperioodi algust.

Et ära hoida tuleõnnetust oma kodus, tuleb meele pida järgmisi näpunäiteid:

- vähemalt kord aastas tuleb korsten puhastada.
- pliiti, maja- või saunaahju kütke mõõdukalt, ülekütmine võib põhjustada tulekahju;
- küdeva kolde ust ei tohi lahti hoida ega kollet järelvalveta jätta, kolde esine peab olema kaetud mittesüttivmaterjaliga (nt: kaitseplekk);
- põlevat materjali (küttepuid, prügi, jmt) ei tohi hoida küttekoldel lähemal kui 0,5 meetrit;
- tulekahju korral kutsu abi hädaabinumbri 112.

Elektriliste kütteseadmete kasutamisel tuleb jälgida, et kodust lahkudes oleks välja lülitatud elektriradiaatorid ja puhurid. Jälgige, et nende läheduses poleks põlevat mater-

jali ning nende võimsus ei ületaks elektrisüsteemi kogu võimsust.

Säästmaks inimelusid ja vähendamaks tuleõnnetustest tekkivat varalist kahju, tuleb koju paigaldada **suitsuandur**, mis annab ohusignaali juba põlengu tekkimise algfaasis. Statistika näitab, et sageli tekkivad tulekahjud just öösel, mil inimesed magavad ja seetõttu on suitsuandur parimaks abiliseks tulekahju avastamisel. Soovitame suitsuanduri paigaldada kõikidesse tubadesse või vähemalt magamistubade lähedusesse ning oluline on, et andur oleks kinnitatud lakke.

Sinu kodu turvalisus on Sinu enda kätes!

Piret SEIRE

Lääne-Eesti päästeteeskesuse Ennetustöö büroo juhataja

Jalgrattamatk taasiseseisvumispäeval

Sellesuvine jalgrattamatk viis meid Sigaste kandi metsadesse. Marsruudi ettevalmistamisel valisime teelõike, kus rattaga väheke mõnusam sõita - kääruiline metsatee, erinevad metsatüübid ja üht-teist ka vaadata. Kunagise Massi, nüüd Lodja metskonna metsad, Niksi rabajärv, Vaike talu Sigastes ja Marana metsapunkt olid tähtsamad objektid marsruudil. Teekonna plaaniga tutvutud, asus laululava juurest teele 23 ratturit ja saateauto, teejuhiks pandi Enn kui Massi metsateede hea tundja. Plaanis oli läbida Sigaste küla ja raudtee ülesõit, enne metskonda pöörata Kopli teele, sealtsa kaudu jõuda Katku raba äärde Niksi rabajärveni.

Retk algas kohe väikeste viiperustega, sest Pändi tee oli ratturitele kehavõitu - treppis ja lahtise kruusaga. Kristil tuli mitu korda põlvi plaasterdada ja kõige noorem rattur pärast kukkumist Tiidu mäe alla autoga koju tagasi saata. Leelo rattakumm vajas korduvalt pumpamist, millise töö Aivar vabatahtlikult enda peale võttis. Kõige tipuks vedas juhtrattur grupi õigest teest ligi 4 km mööda. Seetõttu pikenes marsruut planeeritud 27-lt kilomeetril 35-le. Aga ilm oli pilvealune ja kõik pidasid vapralt vastu.

Puhkepausidel rääkisime metsi lõhestavast kõrgepingeliinist, vaatamiseme seemnepuid ja püsti jäetud tüvetüükaid raielankidel, metsa- ja rabataimi, saime mõne marjagi suhu pista. Järve ääres pisut jalgu leotatud ja kosutud, jätkus sõit läbi Kivilaane Vaike talu poole, et vaadata, kuidas kunagine metsaülem talupidajana toime tuleb. Väike peatus tehti

veel looduskaitsesobjekti juures, kuid kuulus ussi-kuusk Kutja teeotsas oli ka h j u k s täiesti kuivanud ja tuleb nüüd kaitsealuste objektide seast kustutada.

V a i k e talu pererahvas oli juba ootel. Perenaine Merike tutvustas oma hoolealuseid - üle 20-pealist kitsekarja, kes värskel

Vaike talu kitsed.

hisvihaga laudast välja meelitati. Üks väarikas kitsemaad demonstreris lüpsipingile kalpsamist, krussis tukaga kitsepreilid lubasid end patsutada ja pildistada. Vana Aadu sügas aedikus sarvi, teda seltskonda ei lastud. Iga päev tuleb lüpsata 12 kitse, see võtab küll palju aega, kuid rammus kitsepiim on perele sissetulekuallikaks. Peremees Vambola uhkuseks on hobused tallis. Need näidati kõik ükshaaval ette, räägiti tötunnustest ja perspektiividest. Kõik soovijad said ka ratsutada, mõnele oli see esmakordne sadulas istumine ja tekitas suurt elevust. Vaadati üle pargitud kitsenahad, perenaise kunsti- ja käsitööd, räägiti talutöödest, vaeti õppepäeva korraldamise võimalusi. Lõpuks sõid ja kiitsid kõik lauale toodud talutoodangut - mitut sorti kitsejuustu,

leiba, sepikut, plaadikooki. Üht-teist sai ka kaasa osta. Mõnus oli lõkke ääres jalgu puhata ja juttu vesta. Ei ole kerge talu majandada. Loomad on hangitud, kari edeneb, kuid rahalist sissetulekut on vähe. Oleks vaja vist head äriplaan, et lisaks toetustele ja juusturahale veel muustki tulu saada. Tänašime pererahvast südamest kena vastuvõtu eest, soovisime neile vastupidamist ja edu ning asusime teele Marana poole.

Sõitsime läbi kunagise koolimetskonna, kus mõnedki uhked metsad on asendunud raiesmikega. Kogu teekonnal hakkas silma, et metsad ja teed on kenasti hooldatud. Kahjuks ei saa seda öelda Marana kohta. Kunagisest vägevast metsapunktist, mis andis tööd paarisajale inimesele, on jäänud vaid tühjad hooned, lakkavad

TALV

SUVI

SÜGIS

KEVAD

Ilmast ja põllust

Üks põuasemaid ja pikimaid suvesid viimase saja aasta jooksul jagas üllatusi.

Ennekõike vedas nina-pidi ennustajaid. Loodusmärkide järgi pidi tulema jahedapoolne, piisavalt saju-ine ilmastik. Aga võta näpust! Oli mitte ainult vihmata, vaid ka enneolematult kuiva õhuga. Lausa kõrbe-kliima, meie tavalise 60-70% õhuniiskuse asemel 20-30% ja mõnikord alla selle. Metsa-, kulu- ja maastikupõlenguid on seniseks loendatud üle 6000, lisaks veel viljakoristamisel süttinud põllud. Vihma said tänavu üle Eesti vaid valitud paigad. Hoogsajupilvede tekkimine pole ettearvatav, pealegi peletas kuumust õhkav maapind igasuguse pilvituse laiali. Eks seepärast, vastupidi tavalisele, sadas sel aastal rohkem rannikul ja merel. Sisemaal kiratsesid põlluvili ja rohukasv põua käes. Päikest sai aga näha poole võrra rohkem kui muidu. Päevitamise mõnudele seadis piiri päevane palavus ja kogu suve jooksul kõrgena püsinud ultraviolettkiirgus – indeks üle kuue. Kuskilt oli kuulda, et Baltikumi kohale on tekkinud osooniauk?

Äikesepilved kogunemas Kanaküla metsade kohal.

Pika suve võimalust oli näha seitsmevennapäeval, mis täna sattus täiskuu ajale. Harilikult püsivad sel ajal ilusad ilmad. Sajulootused tekivad kuuloomise paiku. Tegelikult korraldas meile nii eriskummalise suve globaalne õhupöörise ümberpaigutus. Ülemvõim suviselt Assoori kõrgrõhualalt kolis üle Põhja-Atlandile. Seal ta pidevalt ergutab kõrgrõhkkondade teket Skandinaavias ja Põhja-Venemaal ega lase madalrõhkkondi vihmakoormaga mandrile liikuda. Jääb üle vaid väga loota, et ülemvõim tüdineks ja koliks mujale. Suvine kuiv ja kuum põhja-ida tuultega on tore, sama olukord talvel võib tähendada karmilt pakaselisi tuisupäevi. Inimeste keskkütemured aga pole soodsat lahendust leidnud, ega vist leiagi. Teise maailmasõja mälestusmärkide teema päevakorras hoidmine on võimule ja vaimule jõukohasem tegevus.

Sügis läheneb, pihlakamarjad punavad ja kuuseladvad on käbidest lookas. Linnuparved kogunevad. Ilmad muutuvad tasapisi jahedamaks, sajusemaks koos aeg-ajalt lahvata-va äikesega. 17.-18. augusti südaöö kottipimeduses võis metsapiiril näha kaugete välkude kuma. Kõik olekski piirdunud märkusega vaatluspäevikus, kuid ootamatult jooksis tulejuga, keravälv, piki kõrgepingeliini Kilingi-Nõmme suunas. Meil oli taevas pilvitu, ilm soe ja vaikne. Uudishimust võtsin ühenduse vaatleja Sven Ennoga, kes Internetist leidis kauge äikese – keravälgu sünnitaja – koordinaadid. Äike pärines Kaliningradist. Kell 21 alustas teekonda üle Läti, 23.30 oli Riia peal ja 00.30 Eesti piirile kõige lähemal Valmieras. Seal minu märgatud valguskuma ja keravälv pärinesid. Huvitav, eks!

Lõpuks tundmatule kirjasaatjale rahustamiseks – kurepöörises on korras ja nende tege- mistel hoiavad silma peal kohapealsed inimesed. Hukkunud lind oli üks poegadest. Kirjal oleks võinud olla aadress, et kohe vastust saada. Tore, kui oma murede kõrval jätkub tähelepanu ka lindudele.

Järgneb.
Svea RANDMAA

pujuväljad, lõhutud aknad. Kui varem tehti siin iga-sugust saematerjali, uksi-aknaid ja aiamaaju, siis nüüd kasutatakse katusealuseid põhu ja küttepuude hoidlata. Kuhu jäid kõik masinad, tööpingid, tsehhide sisustus, mööbel? Dokumendikaustadki on hunnikus põrandal, soovijale sorida. Katlamaja korsten on igatahes veel püsti. Mingi majandustegevus siin ikka toimub,

sellest saime ka kuulda, kuid endisega võrreldes on see hale vari. Kurb vaadata. See on 15 iseseisvusaasta negatiivne tulem, mis meie metsameeste linnakesele raske mõista ja taluda. Jääb vaid loota, et Marana uued omanikud ükskord siia taas elu sisse puhuvad ja

Puhkepaus Sigaste külas.

töörähtas jälle hommikuti vä-ravast sisse voorib nagu tosin aastat tagasi. Ja olmehoone saali parkettpõrand tantsukin-gi tunda saab.

Kopratammi vaatamiseks oleks tulnud mööda kõdune-vaid raudteeliipreid minna mõnisada meetrit taimla poo-

le, kuid selleks ei jätkunud enam võhma. Vihm kihutas ka tagant ja nii see matk lõpule jõudiski.

Üritust toetas Keskkonna-investeeringute Keskus.

Eesi KOLLA

Kooliuudised

Esimesse klassi astujad Saarde vallas

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

1. Romet Järvi
2. Sandra Jürimäe
3. Kermo Kaljaste
4. Hanna Kerstina Kartau
5. Rigmor Kidra
6. Karl-Erik Kivimurru
7. Maru-Mehis Kore
8. Tarmo Kovalevski
9. Jaak Kuningas
10. Peeter Leesi
11. Anna-Margret Noorhani

12. Triin Närep
13. Enel-Helis Oja
14. Keithi Pikk
15. Oskar Pärna
16. Martin Jüri Soomets
17. Merlin Tallo
18. Henry Uibu
19. Raiko Visnapuu

Tali Põhikool

1. Urmet Kais
2. Rando Kiviste
3. Martti Kollamaa

4. Ele Kõnnussaar
5. Rain Zerel
6. Erki Tomson

Tihemetsa Põhikool

1. Riivo Kõidam
 2. Raimo Kõidam
 3. Andreas Kösler
 4. Andreas-Dominik Mikiver
 5. Kristel Talvik
- Klassijuhataja Merike Maidle

Uus õppeaasta on algamas ka Krõllis

Lasteaeda tulijaid võtab vastu värske värvilõhn. Jälle on üks rühm noorenduskuuri läbi teinud, sealt kumab värve ja valgust. Väikesed ja suured Jänkud tunnevad end oma rohelistes toonides ruumides väga hästi ja on indu täis. Rõõmustatakse uute ja vanade tuttavate üle. Kuigi terepidu on alles ees, sõlmitakse õues tutvusi ka teiste rühmade lastega. Nagu sipelgapesas keeb juba elu meie lasteaias.

Kuigi uus õppeaasta algab alles esimesel septembril, on ootust õhus tunda. Lasteaias Krõll alustab tööd kuus rühma: Tibupojad (sõimerühm), Jänkud (3-aastased), Mõmmikud (4-aastased), Lepatriinud (5-aastased), Sipsikud (liit-rühm) ning Tipp ja Täpp - meie abiturium. Mida oodatakse uuel õppeaastal?

Tibupojad on ise väga väikesed ja sellepärast on ka nende õpetaja Maire Kuuse ootused uuele õppeaastale pisut teistsugused. Näiteks, et lapsed hommikul talle "opasse" tahaks tulla, harjuksid lasteaiaga ruttu, sööksid ja magaksid kenasti. Et nad emast lahkudes kurvad ei oleks. Veel loodab Maire, et koostöö lastevanematega sujub, usaldus suureneb.

Jänkude rühma õpetaja Tiiu Kasela loodab, et uue aasta jooksul väikesed Jänkud muutuvad iseseisvamaks, julgemaks. Tiiu soov on, et rühm oleks kokkuhoidev ühtse

meeskonnana - lapsed, lastevanemad ja rühma töötajad.

Mõmmikute rühma õpetaja Piret Vinogradov ootab, et ka uuel õppeaastal oleksid väikesed Mõmmikud sama mõnusad nagu eelmistelgi - sellised uudishimulikud ja teadmishimulised. "Siis on mõnus tööd teha," ütleb Piret.

Lepatriinude õpetaja abi Helle Kõiv ootab, et uuel õppeaastal jätkuks sõbralik koostöö kodu ja lasteaiaga, ka kolleegide vahel. Jätuks armastust, mida jagada, ja üksmeelt. Lastevanematelt ootab ta mõistvat suhtumist nii lasteaiaga kui ka selle töötajatesse.

Sipsikute rühma õpetaja Piret Link soovib, et uus õppeaasta tooks samasuguseid toredaid üritusi veel, nagu oli kevadine piknik koos laste ja lastevanematega. Tema sõnul pakub suurt rahulolu just koos lastevanematega lastele ürituste korraldamine. Ühiselt laste rõõmu nimel! Piret loodab, et sellel õppeaastal tunnevad vanemad suuremat huvi laste tegemiste vastu lasteaias. Nendele lastevanematele, kelle lapsi ootab järgmisel aastal koolitee, soovib Sipsikute õpetaja kannatlikkust, pealehakkamist ja jõudu kooliks ettevalmistamisel.

Liikumisõpetaja Reet Eesmaa sooviks on, et lapsed ikka rõõmsalt temaga kohtuda tahaks. Et lastel oleks liikumistundides vahva. Uusi projektide ootab ta ka. Selliseid nagu

"Lumekuninganna", kus kogu maja ühiselt hingab ühes rütmis.

Meie uue muusikaõpetaja Piia Kajando jaoks on kõige tähtsam laste huvitatus ja soov laulda. Ta loodab väga, et lapsed ootaks rõõmuga tema tunde ja mitmesuguseid üritusi. Ikka kõik selle jaoks, et lastel oleks tore.

Tipi ja Täpi rühma lapsed Ele-Helina, Epp-Lovii ja Anneli ootavad, et saaks viimasel lasteaias-aastal veel palju turnida, liumäest alla lasta, puzzlesid kokku panna ja õues mängida. "Tahaks olla sõbrad nii, et ühtegi kaklust ei oleks." Nad arvavad, et tuleb veel õppida tähti, seda, kuidas ilusti joonistada ja kartulikooremist. Kindlasti tuleks teha paberist seelikuid - nii olla varemgi vanem rühm teinud.

Mina ise juhataja asetäitjana õppekasvatustöö alal loodan, et meie töötajad leiaks rohkem tunnustust koostööpartneritelt - nii omavalitsuselt kui ka lastevanematelt. Ja ootan rõõmust säravaid silmi - nii väikeseid kui suuri.

Sellised on mõtted uue õppeaasta algul. Eks vaatame koos, mis meil välja tuleb. Lapsed, kes veel supupuhkusele - Krõll ootab teid!

Ines SAVI

Tahan näha herilase suminat ja puudutada angervaksa lõhna

Just nende 1978. aasta Oruveski rühma laulu sõnades alustas Saarde valla ÕM oma tänavuaastast esinemist maleva kokkutulekul Valgerannas. Kaks imekaunist päeva - täis sagimist ja võistluspabina - ja läbi me kaks nädalat kestnud malevasuvi oligi.

Jah tõesti, pärast pikemat pausi malevaalus on Saarde vallas nüüd juba kolmandat suve tegutsev rühm kokku 20 tõeliselt teotahtelist noort, kes ei raatsi kaunist suve kodus toanurgas arvuti taga veeta, vaid otsivad oma ellu midagi, mis on neile veel puudutamata või nägemata.

Ennelõunati tegutsesime valla poolt määratud objektidel - värvitud sai Tihemetsa bussijaam, laululava võre, pingid Suveaias ja Lavi järve ääres. Lisaks sellele korrasime Tihemetsa Põhikooli staadionit, Allikukivi koobaste ja Sillaotsa järve ümbrust. Kolme noormehe ülesandeks oli üsna lootusetuna näiv kopratammi lammutamine lõunaks said poisid vee ojas alla, hommikuks oli tamm tagasi. Aga hoolimata koolivaheaja kohta varajastest tõusmistest, meeletust hulgast ratta seljas läbitud kilomeetritest, armutult põletavast päikesest, värviga määratud riietest ja pagana järjekindlast koprast, ei kuulnud ma malevlaste suust ühtegi virinat. Noored taha-

vad tööd teha. Nende endi sõnul on tähtis hea seltskond ja see, et töö oleks vaheldusrikas.

Et töötegemine üksluiseks ei muutuks, oli valla toetusel igaks õhtuks organiseeritud üritus. Käisime ratsamatkal Tori Hobusekasvatuses, Otepää Seikluspargis ja Nigula Looduskaitsealal, õppisime sõitu ATVga, korraldasime kohtumisõhtud Tali rühmaga, telkisime Rae ja puhkasime Rahu järve ääres, osalesime Pärnumaa ÕMi kokkutulekul Valgerannas. Toimus ka kohtumine Lääne Politseiprefektuuri, Maanteeameti ja Päästeameti esindajatega. Kõik üritused olid malevlastele tasuta, bussisõidud ja muud kulud maksis kinni Saarde vald.

Meie lõunase kõhutäie eest hoolitses juba kolmandat aastat FIE Aino Maal, raha selleks tuli riigilt.

Selleks suveks on malev läbi. Seljataha jäävad kella üheksanded kogunemised Suveaia kastses rohuses, kuhu 20 noort igal hommikul oma vabal tahtel ratta seljas kohale „kimas“. Üks neist alati mõni minut hiljem, kaasas lubadus „komale“ hilineemise eest pannkooki teha. Selleks aastaks on läbi ka värvilõhnased ennelõunad lõõskava päikese käes ja malevlaste üheskoos veedetud õhtupoolikud. Suvi saab läbi, malev on läbi. Aga

mis siis jääb?

Sirvisin fotosid, mis lapse mulle salvestasid. Meelde tulevad Maarja, Kätlin ja Annika oma naeruisuste nägudega, alati abivalmid Kristjan, Jaak ja Simo. Ning värvimises lõputult asjalikud Marju, Aurika ja Airiki. Meenub Mari, kelle soe ja südamluk sõna oli sage li toeks, ja Silver, tänu kellele suutsin ka mina läbida Otepää Seikluspargi raskemad rajad. Mõeldes meie lapsemeelselt rõõmsatele mürakarudele Svenile, Stenile, Karlisele, Tanelile, Ahtole ja Simole, läheb tuju iseenesest lõbusaks ja muie kipub vägisi suule. Elenist tuleb ilmselt parem autojuht kui mina igatahes politsei poolt tehtud rattatsetides oli ta veatult kõige tublim. Ning rühma pesamunad Mikk, Mari-Liis ja Kerli neil on veel veidi aega, et kotsuda ja teistele vanuse poolest järele jõuda. Aga hakkama said nemadki. Ja muidugi meie rühma õeff Avo Turusk, tänu kellele sai toimima igapäevane töö ja lahendatud nii mitmedki probleemid.

Küsisin ennist, mis siis jääb. Südamesse jääb soe tunne... mälestused... Ja kindlasti järgmise suve ootus. Ja ehk ka väike lootus järgmiseks aastaks, et osa malevasuvest tegutseme ööbiva rühmana.

Viire TALTS

Põgene vaba laps...

Üks kõigi, kõik ühe eest.

Helgi Smirnova lastelaulude plaadi esitlusel. Ettevõtlik ja edukas meeskond, kes vaeva nägi ja võiduka lõpuni jõudis.

SAARDE LÄBI AJALOO PRISMA 83

1928. aasta.

§ 14 - Toiduainete ülesostmine jällemüüjate poolt niidasti turuplatsil kui ka mujal alevi piirkonnas on keelatud 1. aprillist - 1. oktoobrini enne kella 08.00, muul ajal enne 9.00.

§ 15 - Ei ole lubatud kauplemise juures ostjatele-müüjatele vahele tungida, küsitud hinnast üle pakkuda ega koormaid ja kaupu nii sisse piirata, et teised ostjad ligi ei pääseks.

Alevivalitsus asus koostama Kilingi-Nõmme alevi väljajehitamise perspektiivplaani, kusjuures alev pidi laiinema põhja poole üle raudtee. Samal ajal ostis alev Levalohu talukoha, tükeldas selle kruntideks ning rentis need alevi kodanikele.

20. detsembril võttis Riigikogu vastu meetri- ja venesüsteemiliste mõõtude vahekorra seaduse. Mõned näited:

- 1 puud = 16,38 kg
- 1 nael = 0,40 kg
- 1 lood = 12,79 g
- 1 solotnik = 4,26 g
- 1 dool = 44,43 mg
- 1 verst = 1,06 km
- 1 süld = 2,13 m
- 1 arssin = 0,71 m
- 1 versok = 44,45 mm
- 1 jalg = 304,80 mm
- 1 toll = 25,40 mm
- 1 liin = 2,54 mm
- 1 ruutverst = 1,13 km²
- 1 tiin = 10,92 m²
- 1 ruutsüld = 4,55 m²
- 1 ruutarssin = 0,50 m²
- 1 kantsüld = 9,71 m³
- 1 kantjalg = 28,31dm³

1 setvert = 209,91 l

1 karnits = 3,27 l

1 pang = 12,29 l

1 toop = 1,22 l

1 veinipudel ehk 1/16 osa

pangest = 0,76 l

1 viinapudel ehk 1/20 osa

pangest = 0,61 l.

Saarde kiriku korjandus Punase Risti heaks andis 23,80 krooni.

1928. aasta ilm kaasaegse silmade läbi: "1928. aastal olli talwe suur lumi ja sula alati ja 1928. aastal olli suwe nii vihmase, et ala lõbmata sadas wihma kuni sügiseni Eestis ja ka üle ilma olliid suured wee ubutused kuni Jõuluni pööri päewast läks külmale waigisid wee uputused."

1929. aasta.

Jaauuaris alustasid tööd Saarde Perenaiste Selts ja Voltveti Vabatahtlik Tuletõrjeühing.

Postikorraldus Saardes toimus järgmiselt. Postkontor oli Kilingi-Nõmmes, hobupostijaam Voltvetis ja postiagentuurid Ristikülas, Laiksaares, Urisaares, Veeliksel, Kikeperas, Kanakülas, Voltvetis, Sigaste raudteejaamas, Talli ja Jäärja vallamajas. Eraldi üksuse moodustasid nn kirjatalud, kuhu siis post laiali veeti, et inimestel oleks ligem oma kirjavahetus kätte saada. Kirjataludeks olid Jutuse, Kärsu, Pati asundus, Tuski, Mälgu Kiisa, Jäärja asundus, Sookuninga, Mõrdlase, Härma, Tuuliku, Lästina,

Langsaare, Meerija, Peedu, Pihke, Viisireiu, Külge, Kalita, Saunametsa, Marina, Rae, Ruuli, Lodja, Tõitoja, Nepste, Laulaste ja Tuuba.

Kilingi-Nõmme tegevastiks sai 3 aastaks Meeta Sauga.

1.-3. veebruarini toimus Kaitseliidu Saarde Malevkonna pealikute täiendus-kursus. Osavõtjaid oli 23, nende seas malevkonna pealik lipnik J. Mitt, malevkonna pealiku abi dr H. Tallo, kompanii pealik E. Rossmann, rühmapealik J. Ratas, kompanii pealik K. Looper, vaneminstruktor kapten P. Lillenblatt ja instruktor A. Laur.

21. veebruaril alustas tööd Laiksaare-Mõisaküla Põllumeeste Kogu.

1919-1929 oli alevisse tekkinud 22 uut tööstusettevõtet, kaubandusettevõtteid oli 56, neist talurahvakauplusi 26.

Juhan Kirikal annetas Jäärja Vallavalitsusele 5 krooni vallavaestele väljajagamiseks.

4. märtsil registreeriti Talli Põllumajanduslik Ühing.

18. märtsil alustas tööd Kilingi-Kikepera Perenaiste Selts.

20. märtsil põles maha Voltveti vallas Lauka talus Alide Kriisa elumaja koos vara ja loomadega. Üldine kahju oli 2890 krooni.

29. märtsil toimus Saarde Laenu-Hoiu Ühiseuse peakoosolek. Valiti juhatus, kuulati ära aastaaruanne, jagati ära puhaskasu ja kinnitati 1930. aasta

eelarve. Juhatusse valiti P. Gerberson, J. Tammist, V. Tamm. Revisjonikomisjoni E. Juurikas, H. Mitt, J. Perler, asjaajajaks H. Nirk. 1. jaanuari seisuga oli ühisusel 656 liiget. Panga nõukokku kuulusid M. Okserman, J. Pukk, P. Päärman, L. Leesment ja A. Lillenblatt. Jagati ka toetusi ja nii anti langenud sõjameeste ausamba jaoks 100 krooni, Kaitseliidu Saarde Malevkonna lipu heaks 100 krooni, hariduseltsile Õilme spordiabinõudeks 50 krooni, tuletõrjele 100 krooni, Saarde Majapidamiskoolile 100 krooni ja Saarde jaoskonna agronoomile põllumajandustoetuseks 100 krooni.

Pärnu maamõõtja Toom valmistas 60 krooni eest Kilingi Apostliku Õigeusu kirikule surnuaia plaani.

10. mail muudeti Kilingi-Nõmme Vabatahtliku Tuletõrjeühingu nime, uueks nimeks sai Kilingi-Nõmme Vabatahtlik Tuletõrje Selts.

Hans Oja ostis Mihkel Otsaveli trükikoja ühes raamatu-, paberi ja kirjastustarvete kauplusega (Pärnu tn 29, tel.16).

Saarde Põllumeeste Selts ehitas oma õuele petroolihooldla, mis läks maksma 2650 krooni.

Kilingi-Nõmme Tuletõrjekomando võistkond saavutas Rosenbaueri pumbaga Tallinas üle-eestistel tuletõrjevõistlustel esikoha.

1929. aastal viidi läbi uurimus, mis hõlmas põllumajanduslikku tootmist Saarde taludes alates suurusega 1 ha. Saardes oli 1648 talundit ja suuremad vallad, kus talud paiknesid, olid Kilingi (320)

Vennad Sihvad, 16 juuni 1924. aasta. Karl luuga, Juhan pudeliga (Sihva Johannese (Juku) isa).

ja Laiksaare (312). Kõige väiksem oli Jäärja 172 talundiga. Patis paiknes 282, Tallil 211 ja Voltvetis 285 talu. Kilingi-Nõmme alevis paiknes 66 talundit. Suured talud olid Jäärjas, Tallil ja osalt ka Patis - suurusega üle 100 ha. Teistes piirkondades oli tavaline talu suurus 10-20 ha piires. Saarde kihelkonna pindalast umbes 58% oli metsadena, rabadena riigi kasutada ja 42% (43 902 ha) olid talu-

maad, mis kannatasid liigniiskuse all ja suurelt osalt kasutati heinamaana. Kuivendamiseks tuli kaevata rida suuremaid vee äravoolu magistraalkraave. 1929 asutati Patis Rehema Veeühistu, Tallil Luukapera Veeühisus, mille algatusel kaevati ligi 4 km pikune peakraav ja kuivendati üle 200 ha liigniiskusega maad.

Jäüb pooleli.
Olev PAUKSON

Tihemetsas peeti kodukandipäeva

Tihemetsa piirkonna kodukandipäev toimus esmakordselt ja seekord Allikukivil. Eesmärgiks ajaloopärandi ja traditsioonide väärtustamine. Ürituse korraldajaks Tihemetsa seltsing „Päevakübar“. Projekti toetasid Kohaliku omavalitsuse programm ja Saarde Vallavalitsus.

Meie poolt tellitud päikesepaistel ütles avasõnad vallavanem Kalle Song.

Päeva ohjas Erna Gross. Ja nii see algas.

Väga põhjaliku ja huvita-

va ettekande ajaloost tegi Tihemetsa Põhikooli õpetaja Aita Matson.

Kohe sai selgeks ka see, et näitemängu traditsioon on taas tuhande tõusnud. Elsa Teder mängis kunagi Linda Mardu juhendamisel, nüüd kirjutas ise näidendi, lavastas ja lõi selles ka kaasa. „...Ehk armastus Voltveti moodi“ on lustakas lugu täis laulu ja nalja, esitas eakate klubi „Rukkilill“.

Kui lavale astusid noored Ülle Meerase juhendamisel, siis loodame et tekkis uus

põlvkond harrastusnäitlejaid Tihemetsa. Nemad esitasid Peet Vallaku novelli ainetel Punjaba potitööstust. Näidendi lõpus viis peategelane Mikk Meeras rahva sekka näidendi käigus „valminud“ savipoti. Näidendit kaunistas Aivar Rumvolti ehtne „väiketööstus“ ja savist valminud tööd.

Kohalviibijatele laulsid Tihemetsa Põhikooli lapsed.

Tervitusi tõi Kilingi-Nõmme rahvatantsijad, kes esitasid staadioni murulantse ja Vaike Gustavson luges luuletusi.

Koostöös Allikukivi raamatukoguga olid välja pandud mitmed näitused. Kohaliku elaniku Volde mar Randmaa pärand, valik makettidest. Silmailu pakkus perekond Taltsi näputöö. Välja olid pandud joonistuskonkursi tööd. Meie töödest

olid väljas viltimispäeva kübarad ja kotid.

Ürituselt sai kaasa voldiku tänapäeva Tihemetsast.

Soojenduseks tehti sporti ja siis läks lahti trall suhkruaidas, kus pakusid meeleolukaid laule Ahto Juhkam.

Täna meid: kohaletlunud, Tiina Kuum, Getter Paberits, perekond Talts, joonistuskonkursist osavõtjad, Lehte Sepp, väikesed käsitöömeistrid, Siim Kolla, Arne Õismaa.

Tihemetsa seltsing
PÄEVAKÜBAR

Käsitöönäitus Allikukivi raamatukogus.

Algab trall suhkruaidas.

Ehk armastus Voltveti moodi.

Ilusa muusika Kilingi-Nõmme

Jõudsin Kilingi-Nõmme päev enne festivali avalööki. Linna pimedad pargid ja lahke major Mango akordioniga tol eelõhtul andsid mõjusa emotsiooni tulevaks päevaks. Ilusa muusika festivalile – Schilling.

Festivalihommikul kogunesid mõned vabatahtlikud ja muidu head inimesed kohalikele laululavale, kuhu neid oli palunud ürituse peadeoloog ja koordinaator Ants Tõnisson. Mõned aiapiirded tahtsid paikastatimist, mõned kõlarid furgoonist mahatõstmist. Ilm oli uniselt hall. Peakorraldaja pisut äraolev ilme reetis, et tema kokkulepped ilmateenust pakkuva kooperatiiviga olid olnud pisut teised.

Siiski, kokkulepetest peeti kinni. Pärastlõunal tulid esimesed kiired, mis kinnitasid, et päike on oma kohustustest teadlik. Linna rohelisematele muruplatsidele ilmusid esimesed külitajad. Peatänav hakkas õigustama oma staatust. Laululava poole liukuvad erinäolised seltskonnad andsid märku, et läheb lahti. Tõesti, festivali oli nüüd juba päris tõsiselt. Õhus ja ümber.

Ja siis tulid artistid. Nauditavas kulgevuses astusid lavale viis eesti maist kollektiivi, rõhutamata peasisineja Juni Järvi Rootsist ning triibulistest kampsunitest Head Õöd Peletised Soomest. Keerutamata, mulle meeldisid kõik. Siinkohal ei mingit meelitamist. Kõik niivõrd erinevad, samas niivõrd hästi tervikuks klappimas. No selleks ilusaks muusikaks. Kõige tähtsam - meeleolu nad löid ja hoidsid.

Ja ma nägin veel päris eakaid inimesi. Kuidagi iseäranis arusaadavalt oligi see ka nende õhtu. Palju lapsi. Kuskilt tulid ponid ja õhus lendles suhkruvatt. Kiiged olid pidevas kõikumises. Tundus, et tabavad rütmi. Äärmiselt tore turvapataljon kohalikest kaitseliitlastest. Eesti parim. Paraku jäi mulje (allkirjutanu ei ole kohalik) ja kuuldus, et nappis kodust, Kilingi-Nõmme oma publikut. Siiski suutis viimane esineja Galaktlan

Ilusad esinejad...

ja ilus publik.

Grupp meelitada lava ette nautima ennast ja punaseid projektoreid mõnisada inimest. Mingid lained sealt kosmosesse teele saadeti. Selles olen kindel. Ja Ants Tõnisson naeratas...

Festivali *grande finale* kogu oma tagasihoidlikkuses toimus Kilingi-Nõmme Klubis. Kiirelt ja küsimata viidi sealgi meeleolukõver üsna lae alla. Kuulda oli, et kuskil tagumis-

tes tubades näidatakse filme. Väsinud ja rahulolev peakorraldaja istus puhvetis vara-varahommikuse kohvi taga, jalg üle põlve, ja ma loodan siiralt, et ta mõlgutas juba järgmisest Ilusa Muusika Festivalist – Schilling. Aasta siis 2007. Aitäh, Kilingi-Nõmme!

Taavi ZBANSKI
hääli publikust

Killukesi Kilingist

Kas Viljandist Pärnu või Pärnust Viljandi, see tee viib ikka läbi väike Kilingi. Kui sõidust väsinud sa - võid söökla astuda ja vanaaegset kõrtsihoonet kaeda ka.

Siin ümberringi metsad ja karulaaned ka ja linnaserval metsa keskel väike Marana, kus päevast päeva töödega pistetakse rinda ja igamees teab väga hästi metsapuude hinda.

Veel aastakümneid tagasi võis näha linnateil talumehi endid ja nende hobuseid. Nüüd turuplatsist jäänud on ainult mälestus, keset linna sirguvad nüüd noored pargipuud.

Üle saja aasta vana on pargi äärel mänd, tast järele jäänud vaid kuivanud känd. Mäletan, kui uhke võra oli tal ja tema all on kalme, mis looduskaitse all.

Veidi kesklinnast eemal hoone määndide all, ei nägu ega tegu pole enam tal. Ses hoones kord esimest tarkust me saime ja viiedki tihti koju tööme.

Ajahambast puretud on teinegi kool, enam pole teda hellitanud kellegi hool. Kui küüruga kaameli luukere siin, kes teab, kes ütleb, miks seisab ta siin?

Üks mälestus kurb ei jäta mind maha, see oli ammu, möödus aastaid ligi poolsada. Kord plahvatas selles koolimajas kinolint ja viisteist noort hinge oli selle seansi hind.

Saarde surnuaed, ühishaud, monumendiks tütarlaps seal, kus puhkavad kolmeist musta mulla all. Kes luges pisaraid, kes kogus silmaveed? Kes teab, kes ütleb, miks surid just need?

Väike Kilingi-Nõmme, ainult männid ja liiv, ei merd ega jõge, vett vähe on siin. Oli ja on väike veskijärv, kus kodus end tunneb partide parv.

Kunagi ammu, kui olin veel noor, mängis pargis tuletõrje pasunakoor. Põliste pargipuude all aastad on läinud, pritsimaja sammaldunud, hall.

Suur sõda käis üle ka väikesest linnast, viis kaasa me pojad, mehed ja vennad. Suur osa linnast põles, varemed jäid, kes Liivimäe lahingus surma seal said.

Kui igavene valvur seisab kirikumäel kirik kukega tornis. Seisab muutmata, imeväel. Ja ...koplis kõlab ööbikulaul öitsvais toomingais. Soe, kevadine tuul!

Mu kodulinn Kilingi-Nõmme. Vahel tagasi tahaksin sinna! Kes teab, kes ütleb, kust leida võib õnne? Võib-olla ehk sina, mu Kilingi-Nõmme?

Laine ZVIRBULIS
Kirjutatud aastal 1970

IV Kilingi triatlon valmistab korraldajatele pettumust

IV Kilingi triatlon valmistab korraldajatele pettumust osalejate arvu osas. Kolm varasemat aastat töötasid spordihuvi jätkuvat kasvu, kuid sel aastal tabas võistlust järsk kriis. Kokku 12 võistlejat jättis naiste noorima ja vanima vanuserühma üldse esindamata. Väga kergekäeliselt tuli loovutada ka kiviraidur Ivo Vaher Vahteri kivist ja rauast komponeeritud hantlid/sangpommid neidude ja noormeeste 15-17 vanuseklassis, samuti M 12-14 ja M 40+ vanuserühmas, kus oli ainult üks võistleja. Sellised Eestis ainulaadsed karikad olidki valmistatud ainult vanuseklassi parimatele, aga auhinnaalaua külluse eest kandis hoolt Saarde Vallavalitsus, kes hoolitses selle eest, et kõigile triatlonistidele saaks selga varasemate aastate pildimeenutustega särigid, esikolmik saaks kosutava õadlõki ja eripreemiad Aino Maali küpsetatud kringlite näol. Eelmisel aastal alustasime loosiuhindadega kohalike tootlustusastutest (Lodja Trahter, Kohvik, Resto, Kilingi Villa, Ankrubaar). Seekordki panid nimetatud ettevõtted julgetele triatlonistidele eriroad välja. Nii väike võistlejate arv jättis loositõmbamise erutuse aga sootuks ära – üllatuspraade jätkus kõigile julgetele osalejatele ja jäi veel ülegi. Tänu täheks abivalmile turva- ja abipersonalile said korraldajad jagada välja andmata auhinnasärke ja küpsetada auhinnaalauale jäänud õadlõki.

Täname ka Vahur Sikku ja Meelis Vesselovi, kes toetasid korraldajaid materiaalselt kivikaricate auhinnaalauale jõudmisel. Palju tänu kõigile abilistele ohutu triatloni korraldamisel (kiirabibrigaad, politsei, päästeteenistus jne).

Korraldajad ootavad ka arvamusi-tagasisidet võistluse kohta nii võistlejatele kui ka mittevõistlejatele. Mis on see põhjus, mis jätab triatlonil osalemise nii passiivseks? Ükski võistlus ei pea olema ju kerge. Pealegi on meie väike minitriatlon mõeldud võistlemiseks iseenda, kontrollimaks oma füüsilist seisundit. Tõestamiseks enesele, et suudan selle läbi teha. Auhindu on mõeldud ju kõigile. Võita on muidugi meeldiv, kuid esimene olla saab alati vaid üks. Meie võistlussari on harrastusspordi eesmärgiga ja orienteeritud just teile, kohalike elanikud (eelkõige koolilapsed).

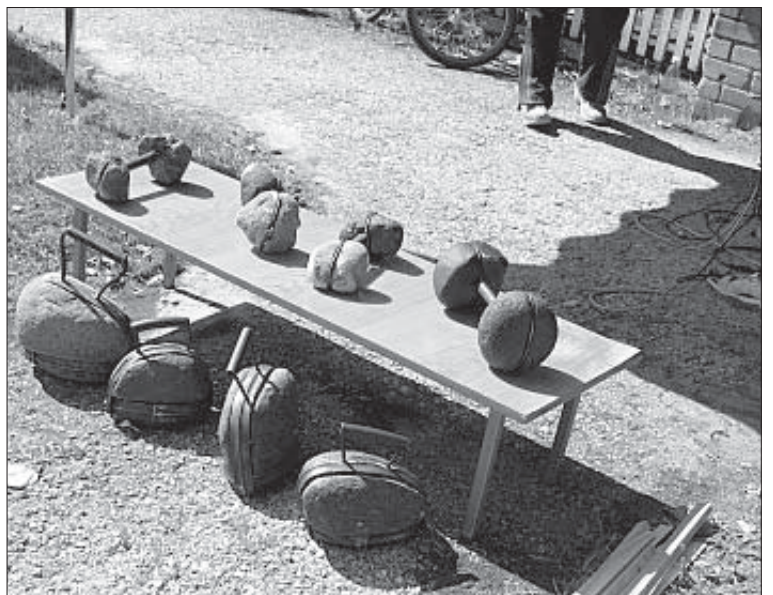
(Võistluste tulemused leiab Saarde valla kodulehelt www.saarde.ee - Toim.)

Kuu viimasel laupäeval toimus üritusele jätk – KILINGI MITMEVÕISTLUS 2006. Mitmevõistlus on olnud kogu aeg osavõturohkem võrreldes triatloniga. Kuna vanuserühm M 18-39 on tavaliselt kõige arvukam, siis selle vanuseklassi võistlejate arvu oleme olnud sunnitud suisa piirama. Võistluste läbiviimist lihtsustab ka varasem registreerimine, siis teame arvestada võistluspäeva koormatust. 2006. aasta mitmevõistluse kuulutus on märganud ka lõunanaabrid ja juba on registreerunud kaks läti võistlejat (M18-39 ja N12-14). Tore, kui võistlustele lisandub ka lipuvärve, kas aga soovime karikat nii kergekäeliselt loovutada kui triatlonis?

Korraldajad ja teised auhinnaalaua täitjad soovivad mitmevõistlusele jagada auhindu suuremale seltskonnale kui selle aasta triatlonil. Samuti ei näe korraldajad edaspidi põhjust meie karicate valmistajal Ivo Vahteril nii suurt vaeva näha ühe osaleja pärast võistlusklassis. On suurepärane suvi/sügis – võtke sõbrad kaasa ja tulge staadionile harjutama! Ärge seadke endale väga kõrgeid sihte ja te ei pea pettuma!

KOHTUMISENI JÄRGMISEL VÕISTLUSEL!

Toivo TALLO

Ivo Vahteri valmistatud karikad.

Saarde
vald
Internetis:
www.saarde.ee

Kiida end,
näita end,
reklaami
ennast!

ÕNNITLEME!

augustikuu juubilare

- 90. sünnipäeval**
Peet Kannus
Helmi Rosalie Näär
- 80. sünnipäeval**
Leida Alunurm
Hilda Pärn
Leida Saar
- 75. sünnipäeval**
Karl Aljaste
Evi Krimm
Maret-Silvia Nõmtak
Elli Peterson
- 70. sünnipäeval**
Arvi Kiilas
Endel Priilinn
Leili Rull
- 65. sünnipäeval**
Marta Loodus
Jaan Saar
Tiivi Saar
- 60. sünnipäeval**
Helle Adams
Elvi Juht
Mare Kaldma
Liisi Koltsina
Helgi Smirnova

KUHU MINNA MEIE VALLAS

- 02.09. kell 20⁰⁰ KILINGI-NÕMME SUVEAIAS**
Suvehooaja lõpetamine.
Esinevad **GENIALISTID**.
Soojendab kohalik bänd Elevil.
- 2.-3. 09 kell 12⁰⁰ LAURI KROSSIRAJAL**
Motokrossi Eesti meistrivõistluste
4. etapp.
Osalevad Eesti eliit ning võistlejad
Soomest, Venemaalt, Lätist ja Leedust.
- 05.09. kell 08⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Doonoripäev.
- 17.09. kell 09⁰⁰ KILINGI-NÕMME SUVEAIAS**
Laat.
- 19.09. kell 08⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Mälumäng.
- 22.09. kell 17⁰⁰ TALI SELTSIMAJAS**
Uue õppeaasta alguse pidu.
Tähistame ka saabuvat mihkclipäeva
teemakohaste mängudega.
Pidu tasuta!
- 24.09. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Klubi Eakas ja invaihingu pidu.
- 26.09. kell 10⁰⁰ TALI SELTSIMAJAS**
Kodanikuühenduste teabepäev
„Kuidas jõuab Tali rahva hääl
vallavalitsuseni”.
- 01.10. kell 12⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Rahvusvahelise eakate päeva
tähistamine.
- 13.10. kell 20⁰⁰ TALI SELTSIMAJAS**
Uue hooaja avapidu
„Süldiansambliga”.
Nalja teeb Enn Klooren.
Jälgige reklaami!
- 15.10. kell 09⁰⁰ KILINGI-NÕMME SUVEAIAS**
Laat.
- 20.10. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Klubi Eakas ja invaihingu pidu.

Väljaandja: Saarde Vallavalitsus
Tel.: 449 0135

Toimetas: Ahti Seller
Tel.: 449 0134
E-mail: ahti@livonia.ee

Korrektuur: Ille Varner

Trükk: kaks & pool
Tel.: 443 3703
www.pajoprint.ee

Kuulutuste vastuvõtt:
Saarde Vallavalitsus
E-R kl. 8.00 – 16.30

Saarde Vallavalitsus võtab teenistusse

EHITUSSPETSIALISTI,

kelle peamiseks tööülesandeks on Saarde valla ehitus- ja planeeringute poliitika väljatöötamine ning selle elluviimine, valla ehitusprobleemide lahendamine.

Kandidaatidelt eeldame:

- ehitusalast töökogemust
- väga head arvuti kasutamise oskust
- koostöövalmidust
- otsustus- ja vastutusvõimet
- väga head suulist ja kirjalikku väljendusoskust
- pingetaluvust

Pakume:

- paindlikku tööaega
- enesetäiendamise võimalusi
- töötasu kokkuleppel

Avaldus, elulookirjeldus saata aadressil:
Saarde Vallavalitsus
Nõmme 22
Kilingi-Nõmme 86304
või e-postiga aadressile info@saarde.ee

Info telefonil 5663 3840.

Hallopi Kaubanduse kauplusauto marsruut

ESMASPÄEV

1. Riitsaare	10.45
2. Tõlla	11.30
3. Kärsu	12.00
4. Välinõmme	12.45
5. Kanaküla	13.30
6. Lilli	14.00
7. Näsa	14.20
8. Kamali	15.00
9. Karaski	15.30
10. Tõlla	16.00
11. Kärsu	16.30

KOLMAPÄEV

1. Allikukivi pood	10.45
2. Punapargi	11.00
3. Kikka bussipeatus	11.30
4. Lellepi hoov	11.45
5. Leissaare	12.00
6. Sillaotsa	12.15
7. Tõitoja	12.40
8. Ristiküla bussijaam	13.00
9. Ristiküla pood	13.30
10. Vaskrääma bussijaam	14.00
11. Vaskrääma raudteejaam	14.30
12. Seljametsa bussijaam	14.45
13. Laadi	15.10
14. Kolmerakse	15.45
15. Metsavaht raidi maja	16.10
16. Vangu	16.30
17. Rae küla	17.00

NELJAPÄEV

1. Sigaste	10.45
2. Kivilaane	11.10
3. Raid saunametsa tee	11.30
4. Saunametsa	11.45
5. Kikepera (kaur)	12.00
6. Kikepera raamatukogu	12.15
7. Metsavaht (viktoria)	12.50
8. Jaamaküla	13.30
9. Rabaküla	14.00
10. Surju (vana tee)	15.00
11. Ristiküla (vana tee)	15.20
12. Ristiküla (vana kool)	16.10
13. Tõlla	16.45

TEISIPÄEV, REEDE

1. Köstrimaja	11.00
2. Kikka	11.20
3. Vana jääraja pood	11.40
4. Soobi talu	11.50
5. Jäärja mõis	12.00
6. Lankots	13.05
7. Veelikse teerist	13.15
8. Sookuninga	13.30
9. Veelikse postkontor	14.00
10. Lanksaare	14.30
11. Merioja	14.50
12. Jürgensoni töökoda	15.00
13. Veelikse suured majad	15.30

SPORDIÜUDISED

XX Reiu jõe mängud

19. augustil toimusid Rahu järve ääres 20. Reiu jõe mängud. Pärast valdade ühinemisi on osalejateks jäänud Surju, Paikuse, Tahkuranna ja Saarde vald.

Terveks päevaks oli tellitud ilus ilm, mis soosis üritust.

Kokku oli seitse sportlikku ala, kus Saarde vald saavutas esikohad pendelteatejooksus, naiste rahvastepallis, kanuusõidus ja kergejõustikus. II kohale tulid meie võrkpallimehed ja kõielükkajad. Meie juhtkond Andres Kukk ja Erki Kangur saavutasid III koha.

Pika päeva lõppedes punkte kokku lüües olid tulemused järgnevad - I Saarde vald 49 punktiga, II koha saavutas 41 punktiga Paikuse vald, III kohale tuli 40 punktiga Tahkuranna ja rea lõpetas 27 punktiga Surju vald.

Kõiki meie tublisid spordiinimesi ei jõuaks üles lugeda leheruumi nappuse pärast. (Huvililene leiab võistluste tulemused Saarde valla koduleheküljelt www.saarde.ee.-Toim.)

Suur tänu ka ürituse meeskonnale, kus olid Kuro Link, Malle Lehtmaa, Erki Kangur, Toivo Tallo, Sven Koovit, Eiki Lehemets ja Margit Schmidt, maavalitsusest Amelia Voor ning Rita Petersell.

Suur aitäh Ülo Libliku kohviku naisperele maitsva toidu eest ja õhtu lõpetajale ansamblile Polero!

(Võistluste tulemustega saab tutvuda Saarde valla kodulehel www.saarde.ee. - Toim.)

Avo TURSK

Saarde Vallavalitsus teatab Saarde valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamisest

Strateegilise dokumendi algataja on Saarde Vallavolikogu.
Strateegilise dokumendi korraldaja on Saarde Vallavalitsus.
Strateegilise dokumendi koostaja on Entec AS.
Strateegilise dokumendid kehtestaja on Saarde Vallavolikogu.

Saarde valla üldplaneeringuga kavandatakse valla ruumilise arengu põhimõtted ja suunad pidades silmas keskkonnamõju ja -kasutuse nõudeid. Üldplaneering määrab ära tulevase maakasutuse ja üldised ehitusvõimalused ning detailplaneeringute koostamise vajaduse. Kehtestatud üldplaneering on aluseks detailplaneeringutele.

Saarde valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga saab tutvuda ajavahemikul **11.09.2006 - 25.09.2006**:

1. Saarde valla koduleheküljel www.saarde.ee
2. Saarde vallavalitsuse ruumis nr 11 kontaktisik Eesi Kolla tel. 449 0138 fax 449 0135, e-mail: sekretar@saarde.ee.

Ettepanekuid ja vastuväiteid keskkonnamõju hindamise programmi kohta ning küsimusi saab Saarde Vallavalitsusele kirjalikult esitada **25. septembrini 2006** (Saarde Vallavalitsus, Nõmme tn 22, Kilingi-Nõmme, Saarde vald, Pärnumaa 86304).

Keskkonnamõju hindamise programmi avalik arutelu toimub **28. septembril 2006 algusega kl. 14.00 Kilingi-Nõmme klubis**, Pärnu tn 73 Kilingi-Nõmme Saarde vald, Pärnumaa 86305.

Tavandibüroo „Memory”

Kõik matusega seonduvad tarvikud ja teenused.

Kilingi-Nõmme
Pärnu tn 37 (II korrus)
Avatud E-R 9.00-12.00

Telefon ööpäevaringselt 5557 1898

„Vanaturu Äri” ostab ja võtab müügile

hõbedast lauanõusid, hõbedast nuge-kahvleid-lusikaid, kuld- ja hõbemünste, vanu postkaarte ja fotosid (enne 1950.a.), vanu nõusid (Kuznetsow, Willeroy, Meissen, Arabia, Langebron, Melesk), ordeneid, medaleid, vanu koolimärke (KN keskkool, Tihemetsa Metsakool-Tehnikum, „Partsi” kool).

Oleme avatud
E-L 10.00-14.00

Turuplats 1
Telefon 449 2104

Lugupidamisega **OÜ VANATURU**

